

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/33/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1404111409
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1404111409.21

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov JUDr. Alexandry Hanusovej a Mgr. Patricie Skotnickej v spore žalobcu: Mgr. art. T. Y., V. K. XX, Z., zastúpený Consilior Iuris s.r.o., Radlinského 51, Bratislava, proti žalovaným: 1/ Ing. T.Q. Y., L. X, Z., 2/ W. K., M. XX, Z., zastúpená advokátom JUDr. Jurajom Hadrbulcom, Riečna 2, Bratislava, o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č.k. 6C/138/2004-683, zo dňa 3.10.2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaným 1/ a 2/ **p r i z n á v a** proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 1/ a žalovanej 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. V odôvodnení uviedol, že právny predchodca žalobcu sa žalobou domáhal určenia, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí byt č. X na ul. M. XX, Z., na parc. č. XXX, XXX, súp. č. XXXX, zapísaného na LV č. XXXX, okres Bratislava IV, obec BA - m. č. Y., k. ú. Y.. Súčasne žiadal určiť neplatnosť darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/, ktorej predmetom bol predmetný byt. Po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania v časti určenia, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, ostalo predmetom žaloby určenie neplatnosti darovacej zmluvy medzi žalovanou 1/ ako darkyňou a žalovanou 2/ ako obdarovanou. Žalobca, resp. jeho právny predchodca, žiadali určiť neplatnosť tejto darovacej zmluvy s odôvodnením, že žalovaná 1/ nemohla s darom (bytom) voľne nakladať, keďže tento je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalované argumentovali tým, že byt bol kúpený za darované finančné prostriedky, a teda nemohol byť súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že žalovaná 1/ nadobudla predmetný byt ako výlučná vlastníčka zmluvou o prevode vlastníctva družstevného bytu zo dňa 3.7.1995. Tento byt darovacou zmluvou zo dňa 6.5.2004 darovala žalovanej 2/.

3. Prv, než sa súd prvej inštancie mohol zaoberať samotným meritom veci, riešil otázku existencie/trvania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Uviedol, že určovacia žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnenému postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Určovacia žaloba by tiež mala byť zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne

zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku). Naliehavý právny záujem však nemožno zamieňať so záujmom na výsledku sporu. Je logické, že každá sporová strana má záujem byť úspešná v spore, keďže sa domnieva, že jej tvrdenia sú pravdivé a aj preto žiada o súdnu ochranu. Naliehavý právny záujem je však veličinou právnou, ktorá dáva odpoveď na dôvodnosť (nie však nevyhnutne úspešnosť) podanej žaloby.

4. Z vyššie uvedeného vyplynul pre súd prvej inštancie s poukazom na § 137 písm. c) CSP záver, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy, pretože ani určovacím (pre žalobcu pozitívnym) výrokom by nedošlo k definitívnemu vyriešeniu vzájomných sporov medzi stranami, týkajúcich sa sporného bytu. Elementárnou spornou otázkou medzi sporovými stranami je, či byt patrí, alebo nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva bývalých manželov, keďže definitívnym vyriešením tejto otázky môžu byť ďalej riešené vzájomné nároky prípadných spoluvlastníkov. Samotné určenie neplatnosti darovacej zmluvy postavenie žalobcu nijakým spôsobom nezlepší, a to aj napriek tomu, že sa domnieva, že po takomto určovacom výroku bude byt súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. K takémuto výsledku však tento určovací výrok (o určení neplatnosti darovacej zmluvy) nevyústi, pretože nemá kapacitu riešiť otázku iných vlastníckych vzťahov, ako tých, ktoré vyplývajú z darovacej zmluvy. Jedinou zmenou, ktorá môže v tomto konaní nastať je tá, že byt by bol opätovne (za predpokladu, že by bol žalobca úspešný) vo výlučnom vlastníctve žalovanej 1/. Či by mal byť aj v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, na túto otázku predmetný určovací výrok o neplatnosti darovacej zmluvy nedokáže dať odpoveď. Nie je teda možné extrahovať záver, že sa predmetným určovacím výrokom prejudiciálne vyrieši aj otázka výlučného, či bezpodielového spoluvlastníctva sporného bytu, teda nebudú bezo zvyšku vyriešené takýmto určovacím výrokom všetky spory medzi stranami. Nakoľko teda žalobca v predmetnom konaní nepreukázal trvanie naliehavého právneho záujmu v čase vyhlásenia rozsudku, súd prvej inštancie žalobu z uvedeného dôvodu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % účelne vynaložených trov konania.

5. Proti rozsudku podal odvolanie žalobca a žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Poukázal pritom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 31/2011, zo dňa 6.12.2012, podľa ktorého „Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši, odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie.“

6. Žalobca ďalej uviedol, že na Okresnom súde Bratislava IV je pod sp. zn. 12C/70/2009 vedené konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Návrh podal dňa 20.2.2009 právny predchodca žalobcu Ing. arch. N. Y., odporkyňou je žalovaná 1/. Konanie je uznesením č.k. 12C/70/2009-101, zo dňa 15.6.2010, prerušené do právoplatného skončenia konania sp. zn. 7C/279/2004 o určení, že rodinný dom patrí do bezpodielového vlastníctva manželov, kde žalobcom je žalovaná 1/ v predmetnom konaní a žalovaným je žalobca v predmetnom konaní. Naliehavý právny záujem žalobcu na podanej žalobe vyplýva najmä z toho, že bez tohto určenia je jeho právne postavenie neisté a prípadným úspechom v spore by sa jeho právne postavenie podstatným spôsobom zmenilo.

V prípade úspechu žalobcu v konaní by Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, záznamom na základe verejnej listiny právoplatného rozsudku zapísal ako vlastníčku opätovne žalovanú 1/, ktorá je účastníčkou konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva súd ako prejudiciálnu otázku musí vyriešiť, čo tvorí tzv. masu bezpodielového spoluvlastníctva, teda aký majetok patrí do bezpodielového spoluvlastníctva. Skutočnosť, že žalovaná by bola po úspechu žalobcu v konaní opäť zapísaná v katastri nehnuteľností ako výlučná vlastníčka však sama osebe, bez ďalšieho, neznamená, že predmetný byt nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva z nasledovných dôvodov. Práve v konaní o vyporiadání BSM je možné preukázať opak hodnovernosti údajov katastra uvedených v § 7 (§ 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z.). Napriek zápisu iba jedného z manželov v katastri nehnuteľností ako vlastníka nehnuteľnosti je preto možné v konaní o vyporiadání BSM ustáliť, že táto nehnuteľnosť tvorí bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Žalobca (ako aj jeho právny predchodca) počas celého konania argumentoval najmä tým, že darovacia zmluva k spornému bytu je neplatná z dôvodu, že byt patril do bezpodielového spoluvlastníctva a žalovaná 1/ nebola oprávnená túto darovaciu zmluvu uzavrieť, napriek tomu, že v jej prospech svedčil zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Argumentoval najmä tým, že vlastníctvo k predmetnému bytu nadobudla žalovaná 1/ počas trvania manželstva a preto patrí do bezpodielového spoluvlastníctva. Neplatnosť darovacej zmluvy odôvodňoval najmä § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov; v ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný. Žalobca mal za nepochybné, že uzavretie darovacej zmluvy k spornému bytu nie je možné považovať za „bežnú vec týkajúcu sa spoločnej veci“, a preto bol potrebný na uzavretie darovacej zmluvy súhlas oboch manželov, ktorý však nebol daný zo strany manžela, právneho predchodcu žalobcu.

7. Podľa žalobcu je osobitosťou sporu to, že byt, ktorý podľa jeho názoru patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, je vo vlastníctve „tretej“ osoby, teda vlastníctvo k bytu bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou. Táto skutočnosť spôsobuje, že v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva môže súd v rámci zisťovania masy bezpodielového spoluvlastníctva dospieť k záveru, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva a bude predmetom vyporiadania medzi stranami sporu, avšak nebude môcť rozhodnúť o tom, ktorá zo strán sporu predmetný byt nadobudne do vlastníctva. Stranami sporu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva totiž podľa hmotnoprávneho predpisu môžu byť výlučne manželia resp. ich právni nástupcovia. Neobstojí preto právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého nie je možné extrahovať záver, že sa predmetným určovacím výrokom prejudiciálne vyrieši aj otázka výlučného, či bezpodielového spoluvlastníctva sporného bytu s tým, že nebudú bezo zvyšku vyriešené takýmto určovacím výrokom všetky spory medzi stranami.

8. Žalobca uviedol, že určovacím výrokom, ktorý je predmetom žaloby, sa vyrieši otázka platnosti alebo neplatnosti darovacej zmluvy, čo bude mať za následok, v prípade úspechu žalobcu v konaní, že:

- žalovaná 2/ nebude vlastníčkou sporného bytu, nakoľko ho nadobudla do vlastníctva na základe neplatného právneho úkonu;
- Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, na základe právoplatného rozsudku - verejnej listiny zapíše záznamom ako vlastníka bytu žalovanú 1/ podľa § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z.;
- v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva musí súd zisťovať, čo tvorí masu bezpodielového spoluvlastníctva a žalobca môže prípadne navrhnúť, aby súd podľa § 214 CSP medzitimným rozsudkom určil, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva a následne aby súd rozhodol, že predmetný byt nadobudne do výlučného vlastníctva žalobca.

9. Nakoľko však súd prvej inštancie žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol, takúto možnosť žalobca nebude mať, nakoľko žalovaná 2/, súčasná vlastníčka predmetného bytu, totiž nemôže byť stranou sporu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva. V dôsledku uvedeného žalobca už nikdy nebude môcť nadobudnúť vlastníctvo k spornému bytu, nakoľko za súčasného stavu predmetný byt nebude predmetom konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva. Vlastníctvo žalovanej 2/ nebude môcť byť dotknuté rozhodnutím súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva medzi žalobcom a žalovanou 1/ (napriek tomu, že vlastníctvo nadobudla na základe neplatného právneho úkonu), nakoľko nebola stranou sporu. Žalobca preto nemá inú právnu možnosť, ako sa snažiť nadobudnúť vlastníctvo k predmetnému bytu (v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva), než najskôr sa žalobou domáhať určenia neplatnosti darovacej zmluvy a to žalobou proti žalovaným 1/ a 2/ ako účastníkmi tohto právneho úkonu. Skutočnosť, že právny predchodca

žalobcu žalobu v časti o určenie, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva vzal späť, nemá žiadny vplyv na trvanie naliehavého právneho záujmu.

10. Záverom odvolania žalobca poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 137/08, zo dňa 1.7.2008, podľa ktorého „taká interpretácia a aplikácia ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ktorá vo svojich dôsledkoch znemožňuje poskytnutie súdnej ochrany postupom podľa tretej, resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku v otázke patriacej do primárnej právomoci všeobecných súdov, je popretím samej podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa či. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa či. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj obdobného práva na spravodlivé súdne konanie podľa či. 6 ods. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Účastník konania má právo na to, aby platnosť sporného občianskoprávneho úkonu posúdil všeobecný súd postupom podľa tretej resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku.“ Taktiež poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94, zo dňa 10.5.1994, podľa ktorého „obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v či. 46 ods. 7 Ústavy Slovenskej republiky nespočíva ten v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“

11. Žalovaná 1/ sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení.

12. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedla, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože i v prípade vyhovenia žalobe by sa jeho právne postavenie nezmenilo a nedošlo by k definitívnemu vyriešeniu vzájomných sporov medzi stranami týkajúcich sa sporného bytu. Mala za to, že základnou spornou otázkou medzi sporovými stranami je či byt patrí, alebo nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva bývalých manželov, keďže konečným vyriešením tejto otázky môžu byť ďalej riešené vzájomné nároky prípadných spoluvlastníkov. Samotné určenie neplatnosti darovacej zmluvy postavenie žalobcu nijakým spôsobom nezlepší. Žalobca sa mylne domnieva, že po takomto určovanom výroku sa byt stane súčasťou masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nakoľko k takémuto výsledku výrok o určení neplatnosti darovacej zmluvy nevýsti; takýmto výrokom sa nevyrieši otázka iných vlastníckych vzťahov, ako tých, ktoré vyplývajú z darovacej zmluvy. Jediným výsledkom požadovaného určenia by bolo to, že byt by sa stal opäť výlučným vlastníctvom žalovanej 1/ a teda tento výrok by nejako nezmenil právne postavenie žalobcu ohľadom jeho tvrdení, že byt by mal patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Takisto nijako z požadovaného určenia a to ani prejudiciálne by nevyplývalo, že byt by mal patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a teda požadovaným určením nebudú vyriešené všetky spory medzi stranami. Žalobca v tomto spore nepreukázal trvanie a existenciu naliehavého právneho záujmu už v čase podania žaloby, v priebehu sporu a ani v čase vyhlásenia rozsudku, ktorá absencia môže viesť jedine k zamietnutiu jeho žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu s tým, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/685/2013, zo dňa 31.3.2016, ktorý po zrušení veci uložil prioritne sa zaoberať práve otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu. Žalobcom označené nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky nemožno aplikovať na predmetnú vec s poukazom na to, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno v časti ním tvrdeného naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

13. Nad rámec dôvodov na zamietnutie žaloby žalovaná 2/ poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 23/2008, zo dňa 26.2.2009, podľa ktorého ak sa jeden z manželov stal členom družstva a zaplatil členský podiel pred uzavretím manželstva, čím nadobudol právo na pridelenie družstevného bytu pred uzavretím manželstva, dohodou o odovzdaní a prevzatí bytu za trvania manželstva vzniká manželom len spoločné užívanie družstevného bytu, avšak nie spoločné členstvo manželov v družstve. Takisto s použitím rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 11/2006, zo dňa 29.4.2008 nijako nemožno vyvodiť spoločné členstvo právneho predchodcu žalobcu a žalovanej 1/ ako bývalých manželov v družstve, pričom podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/44/2015, zo dňa 28.1.2016, pri prevode družstevného bytu výlučného člena družstva, teda žalovanej 1/, nedochádza k transformácii družstevných práv oboch manželov, ktorí sú spoločnými nájomcami bytu, ale iba k transformácii družstevných práv toho z manželov, ktorý je zároveň členom družstva, pričom ide o majetok nadobudnutý jedným z manželov do výlučného

vlastníctva tohto manžela a v takom prípade ani nedochádza k nadobudnutiu nového majetku, ani k rozmnoženiu doterajšieho majetku za trvania manželstva. Preto v takomto prípade ani nedochádza k vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 291/2006, zo dňa 28.2.2008, treba ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. považovať za úpravu špeciálnu vo vzťahu k všeobecnej úprave nadobúdania majetku za trvania manželstva obsiahnutej v § 143 Občianskeho zákonníka. Uvedené ustanovenie zakotvuje prevod bytu do vlastníctva iba toho z manželov, ktorý je členom družstva a prednosť tejto zvláštnej úpravy nemožno preklenúť žiadnym právnym výkladom, podľa ktorého by v tomto prípade nadobudli byt obaja manželia do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalovaná 2/ považovala za preukázané, že žalovaná 1/ sa stala jedinou členkou družstva pred uzavretím manželstva a preto SBD Bratislava IV dôvodne previedlo byt do vlastníctva výlučne jej, ktorý zaplatila zo svojich výlučných finančných prostriedkov, ktoré získala darom od žalovanej 2/ a teda tento byt nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalovaná 2/ tak poukázala na to, že i keby tu neboli dôvody na zamietnutie žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, sú tu hmotnoprávne dôvody pre zamietnutie jeho žaloby v súlade s rozhodovacou praxou súdov.

14. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil v súlade s § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP.

15. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP).

16. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že určovací žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP (v čase začatia predmetného konania § 80 písm. c) OSP) môže podať ten, kto má naliehavý právny záujem na požadovanom určení proti žalovanému, prípadne žalovaným. Naliehavý právny záujem je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. To znamená, že u žalobcu musí ísť buď o právo existujúce alebo o takú jeho procesnú či hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme.

17. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva žalobcu alebo neistoty v jeho právnom postavení; záver o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu teda predpokladá posúdenie, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie.

18. V prípade, ak má právna otázka, o ktorej má byť rozhodnuté na základe žaloby o určenie, povahu otázky predbežnej vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak je možné priamo žalovať na určenie existencie alebo neexistencie samotného práva. Z uvedeného vyplýva, že tam, kde možno žalovať určenie existencie či neexistencie vlastníckeho práva, nemožno spravidla žalovať určenie neplatnosti zmluvy o jeho prevode. Samotné určenie neplatnosti zmluvy totiž často nevyjasňuje právne postavenie strán sporu.

19. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom sporu (otázkami aktívnej a pasívnej legítimácie strán sporu).

20. Pokiaľ sa teda žalobca domáhal výlučne určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 1/ ako daryňou a žalovanou 2/ ako obdarovanou za situácie, kedy je ako výlučná vlastníčka predmetu darovacej zmluvy vedená žalovaná 2/, nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy. Otázka platnosti či neplatnosti darovacej zmluvy v predmetnom

spore totiž predstavovala predbežnú otázku pre určenie, že predmet darovacej zmluvy patrí do bezpodielového spoluvlastníctva právneho predchodcu žalobcu a žalovanej 1/, ktorého určenia sa právny predchodca žalobcu síce rovnakou žalobou domáhal, avšak v tejto časti vzal žalobu späť a konanie v tejto časti bolo uznesením súdu prvej inštancie č.k. 6C/138/2004-482, zo dňa 2.5.2013, zastavené; uznesenie nadobudlo právoplatnosť v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 3Co/117/2017-641, zo dňa 30.6.2017, dňa 1.9.2017. Požadovaný určujúci výrok ohľadom neplatnosti darovacej zmluvy by bol nadbytočný a do budúcnosti by sa samotným takýmto požadovaným určením právne postavenie žalobcu nezlepšilo a nevytvoril by sa tak pevný právny rámec medzi stranami sporu; potvrdením uvedeného bola práve žaloba právneho predchodcu žalobcu v časti určenia, že predmet darovacej zmluvy (byt) patrí do bezpodielového spoluvlastníctva. Ani prípadná neplatnosť darovacej zmluvy by teda nemala v predmetnom spore vplyv na danosť či absenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a na zamietnutie žaloby na určenie neplatnosti darovacej zmluvy pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

21. Vo vzťahu k poukazu žalobcu na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 31/2011, zo dňa 6.12.2012, odvolací súd uvádza, že v danej veci sa žalobca domáhal priamo určenia vlastníckeho práva, na ktorom určení mal a tiež osvedčil svoj naliehavý právny záujem; dovolací súd skonštatoval, že žalobca, ktorý bol toho názoru, že neprešlo v dôsledku jednostranného právneho úkonu obdarovanej (správne daryne), bez ďalšieho, k strate jeho vlastníckeho práva, na základe nesprávneho postupu správneho orgánu, nemal inú procesnú možnosť, ako sa domáhať svojho vlastníckeho práva určovacou žalobou. Žalobcom označené závery rozsudku však neodôvodňujú danosť jeho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy v predmetnom spore. Ako z nich vyplýva, tak „pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996)“.

22. Žaloba, ktorou sa žalobca domáha určenia neplatnosti darovacej zmluvy, však nie je vhodným procesným nástrojom ochrany jeho práv, keď sa samotným požadovaným určením nemôže dosiahnuť odstránenie tvrdenej spornosti práva, t.j. či predmet darovacej zmluvy patrí alebo nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva bývalých manželov, právneho predchodcu žalobcu a žalovanej 1/. Predmetná určovacia žaloba na určenie neplatnosti darovacej zmluvy tak nevytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu. Pokiaľ označené závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 31/2011, zo dňa 6.12.2012, uvádzajú prípustnosť určovacej žaloby aj v prípade možnosti inej žaloby (avšak výlučne len ak vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu), tak pre úplnosť je potrebné uviesť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996, na ktoré sa označené závery odvolávajú, sa zaoberalo otázkou možnosti danosti naliehavého právneho záujmu na určení „i v prípade, kedy by bolo možno žalovať na plnenie, ak sa určovacou žalobou vytvorí pevný právny základ pre právne vzťahy účastníkov, a predíde sa tak prípadne ďalší sporom o plnenie ... alebo ak žalobou na plnenie nemožno riešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu alebo práva“. Tieto závery týkajúce sa teoretickej možnosti výberu medzi žalobou o určenie a žalobou na plnenie však nemožno aplikovať v predmetnom spore.

23. Ak žalobca v odvolaní odkazuje na konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré je prerušené do právoplatného skončenia konania o určenie, že dom patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, tak sám dáva odpoveď na otázku danosti naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti darovacej zmluvy. Ak totiž žalobca uvádza, že v prípade jeho úspechu bude ako vlastníak bytu zapísaná žalovaná 1/ a on bude môcť v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva navrhnúť vydanie medzitýmneho rozsudku, ktorým by súd určil, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, tak len sám potvrdzuje nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti darovacej zmluvy. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že samotným určením neplatnosti darovacej zmluvy by sa právne postavenie žalobcu bez ďalšieho nezmenilo a neistota v jeho právnom postavení by sa

neodstránila. Otázka, či byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva právneho predchodcu žalobcu a žalobkyne 1/, by samotným určením neplatnosti darovacej zmluvy vyriešená nebola.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mali vo veci plný úspech.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).